

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 257.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, július 5.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A fekete sárga bank.
- Tető alatt.
- A Westinghouse-gyár.
- Kecskeméthy hazajöhet.
- Az aradi reklambankok.
- A milliomos klasszion regénye.
- Felfüggesztett aradi szakszervezetek.
- Aradiak Amerikában.
- Betörés a Forray-utcában.
- Tárca: Garibaldi.

A fekete-sárga bank.

Arad, július 4.

Köztudomásu, hogy az Osztrák-magyar Bank a napokban ismét egy fél, illetve egy egész százalékkal felemelte a kamatlábat és így ezidőszent rendes bankváltóknál 5 százalék, lombard-kölcsönöknél pedig 6 százalék leszámítolási kamatot számítanak. Ezen újabb kamatlábemelés a magyar pénzpiacra óriási depressziót idézett elő, melynek káros tüneteit már is érezzük. Ebből kifolyólag önként azon kérdés tolu minden józanul gondolkodó elé, hogy tulajdonképpen miért is volt kénytelen a jegybank az újabb kamatláb felemelésére?

A kamat természetszerűen olyan faktor, mely arra van hivatva, hogy nyereséget eredményezzen és melyet a magán-spekulációra alapított intézetek kultiválnak, hogy részvényeseiknek minél nagyobb osztalékot adhassanak. De két állam közös jegybankjáról csak nem lehet feltételezni, hogy tisztán üzleti elveket vall, tekintet nélkül a kamatlábhoz fűződő nagy közgazdasági érdekekre. Hiszen azt kellene hinnünk, hogy ezen intézmény az előbb említett rideg céltól teljesen eltérően, ugyszólván magasabb közgazdasági és végkövetkezményében nemzeti érdekek istápolására van hivatva!

A közös banknak első sorban is célja a két államnak pénzügyleteit lebonyolítani, kereskedelmét, iparát és általános nemzeti jólétét előmozdítani és ebből kifolyólag igen fontos nemzetgazdasági missziót teljesíteni, miért is mindig oda kellene törekednie, hogy a már eddig is magas kamatlábat a mai viszonyoknak megfelelően redukálja, mi által az iparban a vállalkozási kedvet csak fokozta volna.

A bank azonban nem így tett, hanem a külföldet utánozva, sietett kamatlábat a külföldi piacoknak megfelelően felemelni, hogy irányzata a külföldi pénzpiacokéval azonos maradjon.

Nem célunk kutatni, hogy az angol bankot vagy a németbirodalmi bankot mi-féle szempontok vezérelték a kamatlábabnormális felemelésére. Csupán csak arra óhajtunk rámutatni, hogy mennyire indo-

kolatlan volt az Osztrák-magyar Bank újabb kamatláb emelése.

A mai Osztrák-magyar Bank 1878-ban restauráltatott és az új alapszabályok szerint 210 millió korona (150.000 darab névre szóló 1400 koronás) névértékű részvényt rendelkezt. Ezen alaptőke 180 millióról emeltetett fel akként, hogy a tartalékalapból 80 millió korona átvitetett. 1899-ig az alaptőke 180 millió korona volt. Eredeti alaptőkéje az 1878-ban császári patenettel életbe lépett „Szab. osztr. nemzeti banknak” 50,621 részvényben 30,372,600 pengő forint volt, melyekre 100 forint p. p.-t ezüstben és 1000 forintot bécsi papírtértékben fizettek be. A befizetett papírpénzt megsemmisítették, minek ellenértékéül az állam a banknak ezen összegnek megfelelő, 2 1/2%-ot kamatozó, 36 év alatt vissza fizetendő kötvényeket állított ki. 1853. és 1854-ben az alaptőke további 49.379 részvény kibocsátása által, — melyekre 800 frt. p. p. papírban volt fizetendő — 89.508,200 forinttal felemeltetett és a bank fizetkőre a jelzáloghitel osztálylyal kibővített. 1853-ban 50.000 drb. újabb részvényt bocsátottak ki, darabonkénti 700 pengő forintnyi áron. Az eként felsaporodott alaptőkét 1857-ben osztrák értékre változtatták át és 110,250.000 forint osztrák értékre emelték fel. 1863-ban a részvénytőke 110,250.000 o. é. frt. magasságot ért el. Az 1868. november 18-ikáról kelt törvény alapján minden részvényre 135 forintot vissza fizettek és így az alaptőkét 90,000.000 forintra szállították le, mely alaptőke a nemzeti banknak „Osztrák-magyar Bankká” 1878-ban történt átváltoztatásakor változatlan maradt.

Ilyen szervezet mellett működik a szóbanforgó intézet, mely két nemzetnek közös jegybankja, de csak látszólag és névleg, mert a valóságban csak osztrák jegybank. Ezen állítást legjobban azon körülmény igazolja, hogy az intézet összes főtisztviselői és kevés kivétellel kisebb hivatalnokai is mind osztrák származásuak. Az ugynevezett magyar főtanácsban sem hozzájárulásunk arányában ülnek a magyar főtanácsosok. És a mint a „közös” hadseregére is minden lelkifurdalás nélkül bátran rámondhatjuk, hogy az csak a vér és pénzádó tekintetében közös, egyébként teljesen osztrák szellemű intézmény, az Osztrák-magyar Bankra is tartózkodás nélkül alkalmazhatjuk, hogy a „magyar” cím nem egyéb, mint szemfényvesztés.

Ezek után azt is tudnunk kell, hogy a bécsi jegybanknak az a joga is meg van, hogy a kettős államban papiros bankjegyet nyomathasson és bocsáthasson ki, amely kiváltsággal tudvalevőleg csak a közös bank rendelkezik. Most már az a kérdés, hogy mennyit nyomathat és mily összegig hozhat papírpénzt forgalomba?

Ez törvényhozás utján meg van ugyan állapítva, de azért a törvénybe foglalt megszorítás olyan, hogy a főkormányzó ettől rogyásig nyomathatja a bankjegyeket.

Hogy ez nem tréfa, azt az alábbiakból mindenki konstatálhatja.

A közös jegybank ugyanis először kinyomathat annyi bankjegyet, amennyi aranya és ezüstje van a pincéjében. Ezenfelül másodsor kinyomathat négyszáz millió korona értékű bankót, amelyre a banknak már egy fillér ércfedezete sincsen, csak az ugynevezett bankszerű fedezete, a mi váltókból és a banknál zálogba tett értékpapirokból áll. És ha ezen második kibocsátás sem volna elegendő, úgy a bécsi bank az u. n. adóköteles jegytartalékhoz nyulhat és kinyomathat annyi bankót, amennyi jól esik. Ezen kibocsátás után 5% adót fizet a tiszta jövedelem után, mindenesetre kvóta szerint. Az ily módon való kibocsátások mintegy 1900 millió koronára rugnak!

Nagy summa pénz ez, s mi sem volna igazságosabb, mint hogy ezen összegnek felét a bank a magyar hitelszükségletek kielégítésére fordítsa. Hiszen fele részben mi adjuk a bankó kibocsátására a jogot, tehát a jog szerint is annak fele Magyarországot illeti meg. De az alapszabályok szerint Magyarországot csak száz millió korona illeti meg, amit a főtanács időnkint, ha nagyon szorult a helyzet, fölemelhet 170 millió koronáig. A többi 1730 millió koronáskát pedig az osztrák, a cseh és a morva ipar kapja. Ehhez hasonló ferdeségeket nem igen lehet találni egy nemzet történetében sem.

Ha akárhol szóba hozzuk viszonyainkat, sóhajtva kell bevallanunk, hogy Magyarországnak nincsen ipara és tőkéje.

Nálunk például hiába fordul a jobb módú gazda az Osztrák-magyar Bankhoz egy ezer koronás jó váltó leszámítolásáért, szóba sem állnak vele. Szövetkezeteink sem kapnak a közös bankban hitelt és a részvénytársasági alapon levő nagyobb pénzintézetek is csak hosszabb fennállás után, igen erősen megszorított mennyiségben. Ezzel szemben Ausztriában minden egyes *genossenschaftnak*, minden részvénytársaságnak, valamint minden valamire való kis iparvállalatnak is teljes hitelt nyújtanak. Ez okozza, hogy az osztrák ipar rohamosan fejlődhetik a mi iparunk rovására.

Ha a közös bank helyett magyar nemzeti bank mérné számunkra a hitelt, legalább is 8—9 száz millióval több pénz jönne forgalomba és segiténé nemzetgazdasági érdekeinket előbbre. Onmagától megszűnnék nálunk az uzorakamat és minden hitelképes jogi személy kaphatna 5—6%-os kölcsönt.

Mindezekből látható, hogy az Osztrák-magyar Bank teljesen indokolatlanul emelte fel ismét a kamatlábat. Legfőbb ideje már, hogy az oly rég óhajtott önálló vámterületet és nemzeti jegybankunkat felállítsuk.

Révész Adolf szerint a gyár nagy lesz, csak kicsiben kezd üzemét, mint más országokban tette. Maga a kormány is érdemesnek tartja, hogy ezt a gyárat támogassa. Szóla az üzlet alapfeltételét a bizalomban látja. Eppen azért bizik, mert Kunz egészen nyíltan bevallotta, hogy a gyár kezdetben nem nagyszabásu üzemet kezd. Azt pedig mindenki tudja, hogy a cég azért kér nagy területet, mert idővel ki akarja bővíteni a gyárat. Büszkén nem szabad visszautasítani a céget, de a székhely kérdésében ő sem hajlandó koncessziókat tenni, legfeljebb azt, hogy ha a székhely nem lesz Aradon, akkor a gyár ne kapjon ingyentelket. Azt indítványozza, hogy a polgármester folytasson újabb tárgyalásokat a céggel s ha végleges választ kap, akkor hívasson össze rendkívüli közgyűlést.

Neuman Adolf mértékadó szakférfiak véleménye alapján azt bizonyítja, hogy a Westinghouse cég csak a légfékek gyártásában s nem az automobil-készítésben világhírű. Egyebekben csatlakozik Rosenberg dr. véleményéhez.

Kilényi János főszámvevő szerint a községi adómentességet nem lehet megadni a gyárnak, ha a vállalat és igazgatóság székhelye Budapesten lesz. Ilyen körülmények között csak Budapest adhat adómentességet.

Varjassy Lajos polgármesternek az a véleménye, hogy határozottan követelni kell a székhelynek Aradra való helyezését. Azt indítványozza, bizza meg őt az értekezlet, hogy értesítse a céget arról hogy a bizottság ragaszkodik a székhelynek Aradra való helyezéséhez s olyan irányu javaslatot terjeszt az összehívandó rendkívüli közgyűlés elé, hogy a gyár csak 4 kat. hold területet kapjon, a többi területre pedig opciót nyerjen. Végül bizza meg a bizottság őt azzal is, hogy tudassa a céggel, hogy a város a részvényitőkének megfelelő 15 százalékos, vagyis 150,000 koronát jegyez.

A bizottság a polgármester indítványát elfogadta.

Az aradi reklámbankók.

A járásbiróság ítélete.

Ujabb ügy a bíróság előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 4.

Néhány héttel ezelőtt történt, hogy egy jámbor bózás macedonait valaki megcsalt egy reklámbankóval. Az eset a rendőrség, majd a büntető járásbiróság elé került, amely a vállalkozó szellemű fiatalembert példásan megbüntette.

Az ügyészi megbízott azonban nem elégedett meg a csalást elkövető megbüntetésével, hanem a reklámbankók terjesztője, Gartner Samu aradi kereskedő ellen feljelentést adott be az 1897. XXXVII. t. c. 2 §-ba ütköző pénzhamisításra vonatkozó kihágás címén.

A büntető járásbiróságon Bozóky Mátyas dr.-hoz került az ügy, aki a bünjelként becsalt reklámbankjegyről megállapította, hogy az nem olyan, hogy megtéveszteni képes a közönséget, s így nem is ütközik a hivatkozott törvény egyellen szakaszába sem. E határozatáról ma átiratban értesítette az ügyészséget, amely azonban nem hagyja annyiban a dolgot, s tekintettel arra, hogy több esetben már is megtévesztett egyeseket a reklámnak ez a különös neme, a büntető járásbiróság végzését meg fogja felelvezni.

*

A minap egy reklámbankjeggyel újabb családi kísérlet történt, amelyet azonban olyan ügyetlenül hajtott végre Docza János 26 éves aradi napszámos, hogy eljárása legfeljebb szánalmat kelthet. Docza János, akinek csavargásért már többször meggyült a baja a rendőrséggel, szerzett valahonnan egy 100 koronás reklámbankót, amelyen Gartner Samu hirdette áruinak kitűnőségét.

Ezzel a bankjeggyel beállított a Kosztka-

féle vaskereskedésbe s több apróságot vásárolt. Fizetésre kerülvén a dolog, nagykényesen kivágta a 100 koronás cédulát. A kereskedő elintezte nevetett, mikor azonban Docza azt követelte, hogy vonja le a vásárolt áruk értékét és fizesse vissza a többletet, galléron ragadta Doczát s akkorát lendített rajta, hogy kirepült az üzletből. Ilyesmi azonban nem eshetik meg csődület nélkül, s hamarosan számos tanuja akadt a jelenetnek. A közönség a kereskedő pártjára állt s az együgyű napszámost átadták a legközelebbi rendőrnek, aki felkísérte a rendőrségre.

A feljelentés és a vallomási jegyzőkönyvek ma érkeztek az aradi büntető írásbirósághoz, ahol Bozóky Mátyas dr. fogja ezt az újabb reklámbankó ügyet tárgyalni.

Kecskeméthy hazajöhet.

Az elévült sikkasztás.

Megszüntették az eljárást.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 4.

Hat évvel ezelőtt történt, hogy a székesfőváros IV. ker. adópénztárának egyik fiatal tisztviselője, Kecskeméthy Győző, a neki átadott adópénzeket, amelyeket a főváros központi pénztárába kellett volna beszállítania, elsikkasztotta s azután megszökött. Félmillió koronát tett ki ez az összeg s a sikkasztó a pénzzel nyomban vasutra ült s Flume felé szökött. Dacára a gyorsan bevezetett nyomozásnak, Kecskeméthy Győzőnek sikerült a pénzzel elmene-külni.

Az európai rendőrség s az amerikai Pinkerton detektív testület tagjai éveken át hajszolták, kutatták a sikkasztót, nem tudták holletét felfedezni, még ma is ismeretlen Kecskeméthy tartózkodási helye s mindinkább kezd elterjedni a vélemény, hogy a sikkasztó nem sokáig élvezhette sikkasztásának gyümölcsét, mert bűnös kezek megölték s kirabolták.

A büntető feljelentés, amelyet a székesfőváros akkori polgármestere, Halmos János tett a rendőrségnél, a nyomozatra vonatkozó iratokkal együtt csakhamar átkerült az ügyészségre, amely az eljárás felfüggesztését rendelte el addig, amíg a kibocsátott személyleírás és körzőlevél alapján Kecskeméthy kézre nem kerül. Teljes öt éven át heverték nyilvántartásban a bűnpör iratai az irattárban. A büntett elévülési határideje elkövetkeztével, az irattár a scontroban vezetett ügyről jelentést tett az ügyészségnek, amely viszont indítványt terjesztett a törvényszék elé, hogy *elévülés címén szüntesse meg Kecskeméthy ellen a további eljárást.*

Az ügyészségnek ezen indítványa alapján a vádtanács az eljárást ma meg is szüntette. Kecskeméthy Győző ezeketán, ha még életben van, *büntetlenül hazajöhet* a sikkasztott összeg maradványaival s itthon élhet gondtalanul.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A magyarorsz. munkások rokkant és nyugdíj egyesületének aradi fiókja holnap (pénteken) esti nyolc órakor a Ferenc-téri együleti helyiségében választmányi ülést tart, melyre a tagokat ez uton hívjuk meg, s egyben értesítjük, hogy a befizetések folyó hó 7-én és 21-én a Pécskai-u'í, 14-én és 28-án pedig a Ferenc-téri együleti helyiségekben mindenkoron d. u. három órakor eszközöltetnek, melyen új tagok felvétel végett még mindig jelentkezhetnek. Az elnökség.

Aradiak Amerikában.

Két fiatalember a börtönben.

Hogy lehet megélni?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 4.

A mi áldatlan gazdasági viszonyaink miatt már régebb idő óta nagy mérvekben folyik a kivándorlás. Az aradi rendőrség kivándorlási osztályánál is naponta számosan kérnek utlevelet külföldre s a kivándorlók legnagyobb része az Ujvilágba hajózik, ahol tisztességes megélhetést remél s ahol kezük munkáját busásan megfizetik.

Az amerikai kivándorlók kisebb kontingensét kalandra vágyó fiatalemberek képezik, akik Aradon semmiképen sem tudtak boldogulni. Ezeknek egyrésze az amerikai élet és a kereskedelmi szellem kedvező befolyást gyakorolt: tisztességes, munkás emberek lettek. Azonban nem mindegyik fiatalember megy át ezen a metamorfózisra. Többen nem tudtak rászokni a munkára, amelynek az ó világban sem voltak barátai s hogy könnyű szerrel megélhessenek, a bűn ösvényére lépnek s az amerikai törvény szigorú paragrafusával jutnak összeütközésbe.

Érdekes dolgokat mondott el egy Newyorkból visszatért aradi urlember az Aradi Közlöny tudósítója előtt az ott élő aradiak életéről és sorsáról.

Néhány évvel ezelőtt egy könnyelmű aradi állami tisztviselő, F. József vándorolt ki Amerikába, ahol hosszas hányatás után egy bankban állást kapott. A fiatalember megbecsülte magát, a bankban megkedvelték s most gyönyörű pozíciót tölt be.

Az Aradra visszatért uriember elmondotta, hogy a newyorki parton két aradi fiatalemberrel találkozott. Az egyik A. Gyula ügyvédjelölt volt Aradon, ahonnan váltóhamisítás miatt szökött meg Amerikába. Most osztrigát áru a tengerparton és meglehetősen jövedelemre tesz szert. A másik fiatalember P. Miklós, az aradi kir. főgimnázium VI od osztályu növendéke volt. Minthogy minden tantárgyból megbukott, összeszedte sátorfáját és Amerikába ment szerencsét próbálni. A vállalkozó szellemű fiatalembernek kedvezett a szerencse. Fogkefét árusít Newyorkban s ez a foglalkozás tisztességes megélhetést biztosít számára.

Érdekes sorsa van Newyorkban egy aradmegyei fiatalembernek is: S. Istvánnak, aki az aradi kereskedelmi akadémiát végezte el. Magyarországon temérdek olyan dolgot követett el, amely a büntetőtörvénykönyvbe ütközik. A büntetés elől Amerikába szökött, ahol tisztességes ember lett belőle. Megbecsülte magát, szorgalmasan dolgozott s most már tekintélyes vagyonnal rendelkezik.

Sokkal szomorubb sors jutott osztályrészül két másik aradi fiatalembernek. Az egyik N. Jenő városi tisztviselő, a másik pedig S. Oszkár banktisztviselő volt. Mindkettőt a meggazdagodás vágya kergette a tengeren túlra. Minthogy azonban dolgozni nem akartak és nélkülözéseknek voltak kitéve, a bűn lejtőjére léptek: loptak. A newyorki rendőrség letartóztatta a két fiatalembert, akik most a börtönben bűnhődnek könnyelműségükért.

Barabás fegyverkezik.

A kormány váltsa be programját.

Alkotni vagy lemondani.

Az ősz politikai küzdelmei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 4.

A vasutasjavaslatoknak megszavazásával a parlament elvégezte a nyári vakáció előtti legfontosabb teendőjét és néhány jelentéktelen törvény letárgyalása után még a napokban berekesztik az országgyűlés tanácskozásait. Kilenc hónapi nem is valami eredményes munkásság után a honatyák pihenőre térnek, hogy ősszel friss erővel hozzálassanak a parlament elé kerülő nagy kérdések megoldásához, a törvényhozási megalkotásra váró közjogi, gazdasági és szociálpolitikai reformokhoz.

Ezzel a rövidesen megkezdődő nyári szünettel azután véget is ér a mostani parlamenti ciklus pihenő ideje. Mert akár megvalósítja a kormány vállalt törvényhozási feladatait, akár képtelennek bizonyul kötelezettségeinek teljesítésére: egyik esetben sem ér meg még egy nyarat a tavaly megválasztott képviselőház. Fokozott érdeklődéssel és várakozással kell tehát az őszi jelentős parlamenti kampány elé nézni, amelynek körvonalait, előtérbe touló súlyosabb kérdéseit és valószínű fordulatát módunkban van már ma közzélni.

Az Aradi Közlöny egyik munkatársa ugyanis tegnap látogatást tett Barabás Bélánál, akivel hosszan elbeszélgetett az aktuális politikai kérdésekről és különösen arról a szinte elkerülhetlen messzekihatású fordulatról, amely az ősszel be fog következni. Barabás Béla a beszélgetés során részletesen és minden tartózkodás nélkül nyilatkozott a mostani helyzet visszasságairól, a jövő nagy és elodázhatatlanul sürgős tendenciáiról és különösen arról a nehéz szerepről, amely a nemzet bizalmából a függetlenségi és 48-as pártnak jutott és a melyet a közeljövőben a pártnak becsülettel és tisztességgel be kell töltenie, hacsak azt nem akarja, hogy az ország elforduljon tőle és a párt széthullásnak induljon. A 48-as képviselőkhöz hasonlóan a kabinetnek is teljesítenie kell a kötelezettségét és meg kell alkotnia azokat a reformokat, amiket kormányra jutásakor hirdetett: az alkotmánybiztosítókat és az általános választói jogot.

Ez az őszig hátralevő néhány hét Barabás várakozási ideje, amelynek leteltével ha más pártvezér nem is, ő okvetlenül föl hívja a kormányt és a koalíciót, hogy teljesítse kötelezettségét és lásson a teendőihez, mert elég volt az aggodalmaskodásból, a halogatásból és a huzódozásból.

Mert ezek most már nem a politika kérdései. Az ország közvéleménye nem tekint azokat egyszerű reformalkotásoknak, — mert ezeknek kereteit már szűfeszítették, — hanem egyrészt ezeréves alkotmányunknak megdönthetetlen körülbástyázását, másrészt egész politikai és gazdasági életünk megújítását várja e törvényektől. Az eddigi maradandó alkotásokban vajmi

szegény kormányzatot az ősszel olyannak kell követnie, amely mindenek előtt az alkotmánybiztosítókat és a választói reformot hozza, hogy végzetes fordulat ne fenyegetse az országot.

Ezeket és hasonlóan országos fontosságú kijelentéseket tett Barabás Béla annak a beszélgetésnek során, amelyet munkatársunk vele folytatott és amelyről az alábbi részletes tudósításban számolunk be:

Az önálló nemzeti bank.

Az Aradi Közlöny egyik munkatársa tegnap este felkereste Barabás Bélát, az országgyűlési függetlenségi párt alelnökét, hogy véleményét kérdezze néhány politikai aktualitásról és bővebb kifejtését kérje Barabás amaz érdekes nyilatkozatának, mely szerint ő még csak nagyon rövid ideig hallgat, azután pedig kilép a politikai küzdőtérre.

Tudósítónk első kérdése az osztrák-magyar banknak indokolatlan kamatlábemelésére vonatkozott:

— Ha a hadsereg magyarosodását és az önálló vámterületet az ismert okokból el nem érthetjük, — kérdezte munkatársunk, — nem találja-e helyénvalónak minden erővel odatörekedni, hogy Magyarország legalább pénzügyi szempontból önállósíttassék és az osztrák-magyar bank szabadalmának lejárása után magyar nemzeti bank létesíttessék?

— Nem csupán pártállásomnál fogva, de egyéni meggyőződésből is azon vagyok, — felelte Barabás Béla, — hogy a bankközösség megszűnjék és Magyarország hiteligenyeit saját nemzeti bankja elégítse ki. Erre azonban pártom és én nemcsak törekszünk, hanem ezt — ha elérkezik az ideje — meg is valósítjuk. A közös banknak 1910-ben lejáró szabadalma önmagától megszűnik, ha a két állam előzőleg meg nem hosszabbítja. A függetlenségi párt ma azon az állásponton van és később is azon lesz, hogy a bankszabadalom semmi körülmények között meg nem hosszabbítható. Ha tehát két év múltán még többség leszünk, a képviselőház által utasítjuk a kormányt, hogy tegye meg az intézkedéseket az önálló magyar bank fölállítására iránt.

Wekerle nem marad pénzügyminiszter

— Ez a kormányutasítás semmiféle nehézségekbe nem ütközik, de már az önálló bank felállításának előkészületei jelentős változást fognak előidézni. Wekerle Sándor miniszterelnök és pénzügyminiszter ugyanis azon a nézeten van, hogy Magyarországra nézve előnyösebb a közös bank föntartása, mint a különválás és ezért nem lesz hajlandó olyan törekvést támogatni és mint reszortminiszter képviselni, amelyet maga sem helyesel. A pénz-

ügyi tárcáról tehát Wekerle akkor le fog mondani.

— De kormányelnök sem maradhat, ha véleménye oly fontos kérdésben, aminő a jegybank önállósága, a parlament többségével homlokegyenest ellenkezik, — jegyezte meg munkatársunk.

— A kérdés még nem aktuális, — felelte Barabás — és ki tudja, hogy a mostani kabinetnek lesz-e alkalma az 1909-ben döntésre kerülő ügyben a függetlenségi párt álláspontját képviselni és ehhez képest az önálló magyar nemzeti bankot megteremteni.

Andrássy ne aggodalmaskodjék!

— Itt azután — folytatta Barabás — már belekapcsolódik a bankügy a nagypolitika kerekébe. Mert az ősszel, amint azt az ország joggal elvárja, nem csupán a költségvetési és az ujoncmegajánlási törvényekkel köteles a kormány előállani, hanem az alkotmánybiztosítókról és az általános választói jogról szóló javaslatokat is az országgyűlés elé kell terjesztenie. A képviselőház őszi ülésezése során elő fogom venni Wekerle Sándornak a kormányralépésekor mondott programját és követelni fogom, hogy valósítsa meg. A törvényhozás munkája nem merülhet ki az államszükségletek kielégítésében és nekünk 48-asoknak forsziroznunk kell a vállalt kötelezettségek teljesítését. Elhiszem, hogy Andrássy Gyulának aggodalmai vannak az általános választói jog tárgyában, hiszen másoknak is vannak, de a reform megvalósításának minden aggodalom dacára is meg kell lennie. Ezt követeli a kabinetnek a nemzettel, a királlyal, a pártokkal szemben elvállalt kötelezettsége. Az alkotmánybiztosítókat ügyében nem elég arról gondoskodni, hogy a közigazgatási bíróságok hatásköre kiterjesztessék. Tételes törvényvel szabályozandó az önkéntes adózás és ujoncozás kérdése exlex esetén, nehogy megismétlődhesse a közelmúlt súlyos és sok áldozatot követelő konfliktusai és hogy vége vessék az előző kormány alatt tapasztalt törvénytelenységnek.

Forrong a 48-as párt.

— De nemcsak a nemzetre való tekintetből, hanem már a 48-as párt érdekében is forsziroznunk kell ugy az alkotmánybiztosítóknak, mint a választói reformnak törvénybe iktatását. Mert valljuk be, — hiszen nem lehet a dolog fölött szemet hunyni, — hogy ha ez a mostani lavirozás még tovább tart, úgy pártunk hitelét veszti az országban és szétzúllik. E reformokat ígértük az országnak, ennek az ígéretnek alapján kaptuk választóink szavazatát és így becsületbeli kötelezettségünk beváltani a nemzetnek az egyenként és pártunk összessége által is tett ígéretet.

Az általános választói jog megalkotása azonban — amellet hogy kötelesség — a helyes gazdasági politikának is olyan követelménye, amelyet nem lehet továbbra is figyelmen kívül hagyni. A reformmal ugyanis egyszeriben megszűnnének nyomoruságos munkaviszonyaink és a sztrájkok kivételszámba mennének. A szociáldemokratáknak leghálásabb izgatási eszköze az, hogy ime a kormány ígérete ellenére nem valósítja meg az általános választói jog reformját, mert nem akarja joghoz juttatni a népek széles rétegeit. Ezt az izgatási fegyvert ki kell esavarni, természet-

tesen úgy, hogy a belügyminiszter végrehalására beszünteti már a szavazati törvényhez az adatgyűjtést és a kész javaslattal lép a Ház elé. Azon a napon, amikor a kormány a javaslatot benyújtja, megszüntek a munkászavarok.

— A választói jog kiterjesztésének mérvéről mi a véleménye, — kérdezte most munkatársunk.

— *Legalább is oly mértékben* kell emelnünk a képviselőválasztók számát, amint azt a Kristóffy-féle javaslat tartalmazta. Az alkotmányos kormány csak nem lehet kevésbé népszerű, mint az imparlamentáris volt.

Ausztria a tulipánmozgalom ellen.

— Visszás munkáviszonyainknak oka — folytatta Barabás, — nemcsak a választói reform elmaradásában van, hanem abban, hogy Ausztriából is izgatják munkásainkat, mert hiszen a szomszédos iparosállamnak érdeke, hogy Magyarországon minél kevésbé konszolidált munkásállapotok legyenek. A *tulipán mozgalmat is sikeresen leverte Ausztria*, amelynek áruszállítása hazánkba a mozgalom óta éppen megkétszereződött. De ez természetesen is. A mai drágaság mellett a magyar fogyasztóközönség javarésze, a középosztály a zsebének rovására nem pártolhatja a hazai ipart és egyformán jó áruk mellett nem fizethet valamely iparcikkért kétszer akkora árat csak azért, mert az honi gyártmány. Versenyképesség és önálló vámterület nélkül megtörik a legjobb szándék is és a magyar ipar támogatását még olyan hazafias akcióval sem lehet elérni, amilyen a tulipánmozgalom volt.

Barabás — a delegáció elnöke.

Tudósítónk ekkor a magyar politika egyik régi és súlyos bonyodalmakat fölidéző kérdésére, a létszámemelésre és a katonai terhek szaporodására terelte a beszélgetést s megkérdezte, hogy őszre várható-e a hadügyi kormányának ilyen irányú kísérlete?

— Ismételtén kifejtettem álláspontomat, — válaszolta Barabás — az ujonclétszám és a hadseregi kiadások emelésével szemben. Az összes katonai kérdések a paktumban az átmenet idejére kikapcsoltattak és ezért szó sem lehet az efajta törekvésekről. A hadi terhek emelkedése különben elsőbbsen a delegációkban kerülnének szóba és a függetlenségi párt tagjai már itt is erőteljesen sikraszallának a közös hadügyminiszter követelése ellen.

— Igaz-e az a politikai körökben elterjedt hír, hogy a kormány ősszel a magyar delegáció díszes elnöki székébe képviselő urat akarja ültetni? — kérdezte végül munkatársunk.

— Ezt a kérdést a kormányhoz kell intéznie, az meg tudna rá felelni. Mint kósza hirt hallottam már én is, hogy *régi gyakorlat szerint engem, mint volt alelnököt az idén elnökké választanak*, de oly messze vagyunk még a delegációk üléséitől, hogy nem érdemes e kombinációról beszélni.

Ezzel véget ért az érdekes beszélgetés.

Betörés a Forray-utcában.

Működnek a lakásfosztogatók.

2500 korona értékű holmit loptak

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 4.

Vakmerő és titokzatos betörés történt a tegnapi mára virradó éjjel a Forray-utcában. Rövid idő alatt ez már a második eset, hogy a Forray-utcában betörők működnek. Körülbelül egy hete, hogy a rendőrség két fényképész-tanoncot fogott el, akik egy fürdőn időző ur-asszony lakását fosztották ki. Ma hajnalban egy aradi cukorka kereskedő lakásába törtek be eddig ismeretlen tettesek és nagymennyiségű értékes dolgot loptak el. A betörésről az alábbiakban számolunk be.

Beck József aradi cukorka-kereskedő a feleségével tegnap este kilenc órakor eltávozott Forray-utca 4 ik szám alatt levő lakásáról, amelyet gondosan elzártak. Körülbelül éjfél után egy órakor tértek haza Beckék s meglepetve konstatálták, hogy a lakásnak az udvarra nyíló ajtaja *tárva nyitva van*.

Beck besietett a lakásba, gyertyát gyújtott és megállapította, hogy a lakásban valaki járt, aki egyet mást ellopott. Ekkor még nem tudták, hogy mi tűnt el a lakásból. A cukorka-kereskedő kiment az utcára és behívta a rendőrfőrajtót, amely telefonon értesítette a törtenekről a rendőrséget.

Csakhamar megjelent a helyszínen Török Lajos ügyeletes rendőrtiszt, Riedt István éjjeli szolgálatot teljesítő rendőrfelügyelő és Rasztyig detektív. A helyszíni szemle alkalmával a rendőrség semmi nyomra sem akadt, amely elárulta volna, hogy a lakásban valaki járt. A szobában nem találtak eldobott gyufát vagy gyertyacseppeket, a szoba teljesen rendben volt, az ajtón pedig erőszak nyomai nem voltak láthatók.

A betörést rendkívül titokzatosá teszi az a körülmény, hogy az ajtóban, amelyet tárva nyitva találtak, belülről volt a kulcs s így valószínű, hogy olyan valaki járt a lakásban, aki az ottani viszonyokkal teljesen ismerős.

Török Lajos rendőrtiszt azonnal megkezdte a nyomozást, amelynek során Beck Józsefnek csak azt konstatálta, hogy a lakásból hat pár ezüst evőeszköz és hat ezüst evőkanál hiányzik. Beckné ma reggel megjelent a bünyügyi osztályban előadta, hogy a lakásból még 12 ezüstkanál, három rend ruha, három aranygyűrű, egy aranykarperec és egy aranyfülbevaló tűnt el. Az ellopott tárgyak értéke 2500 koronát tesz ki.

A gyanu Beck Józsefnek két tanonca ellen irányul, mindezülig azonban a rendőrség nincsen olyan adatok birtokában, hogy a két fiut letartóztassa. A bünyügyi osztály széles körben megindította a nyomozást a vakmerő tettesek kézrekerítése iránt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: A vig szalmaözvegyek, bohózat.
Szombat: Sogun, operette. Bemutató előadás.

* A vig szalmaözvegyek. Pénteken kerül negyedszer színre a nyári szinkörben Horovitz Gusztáv és Kaszab Géza aradi hírlapírók nagyszerű operett paródiája, a Vig szalmaözvegyek. A holnapi előadásnak Várnay új kupléi adnak különös érdekességet. Amint az eddigiekből konstatálható, az aradi szerzők kacagató da-

rabja az egész nyári szezonban műsoron marad. A paródia sikerének jellemzéseül felemlítjük, hogy már eddig három vidéki szinigazgató szerezte meg magának az előadás jogát. A holnapi előadás első ízben kerül színre a darab zóna helyárrakkal.

* Robinson Crusoe. Rendkívül érdekes gyermek- és ifjúsági előadást rendez a színház vasárnap délután. Robinson Crusoe életét és a pusztai szigeten megérett viszontagságos kalandjait hozzák színre változatosan feldolgozva és pompásan kiállítva. Lesz kókuszdió-tánc és sok-sok kuplé, amit Faludi fog előadni, aki Péntek kitűnő szerepét játssza.

* A Sogun. A héten már a második premiér lesz az aradi szinkörben. Szombaton kerül bemutatásra a Sogun című angol operett, melynek dallamos, szép zenéje már is hódítva járta be az egész országot. A darab fő szerepeit Kállai Jolán, Lebvey Leó, Szathmáry, Faludy játsszák s résztvesz az előadásban csaknem az egész énekes személyzet. Az igazgatóság az operett kiállítására nagy gondot fordít.

Felfüggesztett aradi szakszervezetek

Bajok a pénzkezelés körül.

A hatóság folytatja a vizsgálatot.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 4.

Varjassy Lajos polgármester — mint már megirtuk — a Munkás-Otthon felfüggesztésével kapcsolatban elrendelte, hogy a volt Otthon helyiségeiben levő munkás szakszervezetek pénzkezelését is vizsgálja meg a hatóság. Az iparhatóság a belügyminiszternek titkos utasítása alapján már régebben folytatott vizsgálatot a szakszervezetekben, de nem fedezett fel olyan szabálytalanságokat, amelyek indokoltá tették volna a szakszervezetek feloszlását.

A mostani hatósági vizsgálat meglepő eredménnyel járt. A szakszervezetek pénzkezelése körül olyan szabálytalanságok kerültek napvilágra, hogy a hatóság három szakszervezet működését *ideiglenesen felfüggesztette*.

A szakszervezetek felülvizsgálásával a polgármester tudvalevőleg Bedő Árpád dr. községi bírót és Figus Albert alszámvevőt bízta meg. A vizsgálatot tegnapelőtt kezdték meg s a mai napon be is fejezték. Bedő Árpád dr. és Figus Albert ma délután Mátyás és Horváth detektívekkel megjelentek a szakszervezetek hivatalos helyiségeiben és befejezték a vizsgálatot.

A hatóság kiküldöttei még délelőtt konstatálták, hogy a famunkások, vas- és fémmunkások, továbbá a festőmunkások szakszervezetének pénzkezelése körül *szabálytalanságok merültek fel* s a vasmunkások szervezetének pénztárából hat korona hiányzik.

Bedő dr. jelentést tett erről Varjassy Lajos polgármesternek, aki határozatot hozott, amelyben a három szakszervezet további működését ideiglenesen felfüggesztette. A határozatot délután kézbesítették a szakcsoportok vezetőségének és felszólították őket, hogy a felfedezett hiányt mihamarabb pótolják, mert ellenkező esetben a szakcsoportokat *véglegesen feloszlaltják*.

A ma délutáni vizsgálat már csak formai volt. A hatóság lepecsételte a szakcsoportok pénztárát és ezzel foganatosította a polgármester határozatát.

A famunkások szakcsoportjának vezetősége kijelentette a hatóság küldöttei előtt, hogy a lepecsételt pénztárt nem hajlandó megőrizni, hanem átadja a hatóságnak, mert nem vállalhat szavatosságot azért, hogy a szakszervezet tagjai nem tépik-e le a pénztárral a pecsétet.

A detektívek magukhoz vették a lepecsételt kazettát, amely teljesen üres volt és felvitték a városházára, ahol a városi pénztárban letétbe helyezték.

Párbeszéd.

- A 80,000 koronás kövezéshez. —
- Hallottad? A tanács kövezte a várost!
- Ezen az Aradon is mindent megfordítva csinálnak.

A milliomoskisasszony regénye.

A szöktető bádogoslegény.

Leányrabló apa.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 4.

Párisból írják: A Seinemegyél l'Isle Adam városkát hetek óta nagy izgatottságban tartja egy kalandos szerelmi történet, amelynek hősei egy fiatal milliomosleány és egy munkásember, mesterségére nézve bádogos és szerelő. A bádogoslegény ugyanis elég vakmerő volt megszöktetni a milliomoskisasszonyt, a város leggazdagabb férfiának: Piedallu nagyvállalkozónak Andrée nevű leányát. És azóta a kis város oda van. A milliomos megfogadta, hogy elköltözik onnan. Mivel pedig Isle-Adam kereskedelmi fergalmában Piedallu ur nagyon számottevő tényező — azért a városka lakosai mindent elkövetnek, hogy a tőkepenzest ott tartsák körükben. Ennek pedig kínáló módja az volt, hogy bojkottálták a szöktető fiatalembernek atyját, ki mint fia, szintén bádogos.

A csábítót különben Victor Dehaulon-nak hívják, nagyon csinos fiú és éppenséggel nem érthetetlen, ha a milliomos leány belészeretett. A szökevények eleinte Párisban ütöttek tanyát, majd Brüsszelbe költöztek át, onnan pedig Ostendébe mentek. És mindezt nem a szerelmes kisasszony pénzén, hanem a derék bádogos legény munkájának árán. Dehaulon ugyanis nem engedte meg szerelmesének, hogy a magával hozott pénzhez nyuljon, nehogy őt akárki is érdeklőséggel vádolhassa. Dolgozott tehát.

Ostendébe is azért költözött át, mert bádogos munkája akadt az ottani Palace-Hotelben. És ez lett a tragédiája: a szálló ugyanis részvénytársaság tulajdona, amelynek fő részvényese és igazgatója nem más, mint a szökevény leány apja. Piedallu tehát csakhamar megtudta, hogy a lánya Ostendében van, automobilon odautazott maga is, még pedig három markos isle-adami lakos kíséretében, akik, hogy szolgálatára lehessenek „az ő milliomosuk”-nak, nem riadtak vissza semmitől. A gépkocsi tegnapelőtt délben megállott annak a háznak a kapuja előtt, amelyben a szerelmesek laknak.

Néhány perccel utóbb megjelent a milliomosleány, még pedig úgy öltözve, mint akár-melyik más munkásasszony. A karján étellel tele kosarat vitt, amelyet szerelmesének szánt. Láttára az automobilon ülők nem haboztak, leugráltak és Piedallu leányát a gépkocsira tuszkolva, visszaszöktették.

A bádogoslegény pedig aznap hiába várta, mikor hozza Andrée kisasszony — mint más napokon — az ebédjét. Nyugtalanankodva ment

haza és a házbeliektől megtudta a történeteket. A Julijától megfosztott bádogos Romeo azóta ismételtén kijelentette, hogy ő nem a pénzért szereti Piedallu kisasszonyt és lemond a hozományáról, de szerelmeséhez ragaszkodik. És hogy nyomatékot adjon szavának, *feljeltette a leányrabló apát*, annál jogosabban, mert Andrée nagykorú és mert a nevezetes nap óta — nyoma veszett. A bádogos azzal vádolja az apát, hogy a leányt szekvesztráltatta.

A horvát kavardás.

A bán kigolyózták.

A kiegyezési tárgyalások.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 4.

A horvát obstrukció megszűntével a horvát képviselők úgy látszik egészen Zágrábba helyezték át a további viaskodás színhelyét. Már holnap hazautaznak valamennyien, hogy megindítsák Rakodczay Sándor horvát bán ellen a kérelhetetlen harcot. A társadalmi bojkott Damokles kardja már ott lóg a bán feje felett, akit ma a nemzetiségi klubból is kigolyóztak. Rakodczay helyzete mindenestre igen nehéz lesz, mert az a sok elfojtott érzelm, amely az obstrukció letörése miatt a horvátokba szorult, elemi erővel egyenesen ellene fog irányulni s nem lehetetlen, hogy el is söpri.

A politikai helyzetről a következő távirati tudósításaink szólnak:

A horvát képviselők Zágrábban.

A horvát képviselők obstrukciója ma megszűnt. A horvátok ma nagy csoportban jöttek el a Házba, ahol a folyosón érdeklődéssel fogadták őket s jövődő terveik felől kérdezősködtek a képviselők. A horvátok csak annyit árultak el terveikről, hogy elvi nyilatkozatot fognak tenni, ami az ülés folyamán tényleg meg is történt.

Az ülésteremből való kivonulás után a horvát képviselők a Nádor-utcai Continental szállóba mentek, ahol délután két óráig tanácskoztak a felől, hogy milyen magatartást tanusítsanak a jövőben. Holnap valamennyien Zágrábba utaznak, ahol tiszteletükre tüntető felvonulást fognak rendezni. Vasárnap több képviselő népgyűléseken fog beszámolni választóinak a helyzetéről.

Medákovics Gábor, a horvát-szlavon országgyűlés elnöke a horvát országgyűlést július 14-ére hívta egybe. A meghívólevél szövege holnap jelenik meg a hivatalos lapban.

A bán programja.

Rakodczay Sándor horvát bán tegnapi fővárosi tartózkodása alatt a következő nyilatkozatot tette programjáról egy hírlapíró előtt:

— Föltétlenül törvényes alapon kívánok mozogni s a törvényes határok keretét túl nem lépve, kívánom előmozdítani a teljes békességet. S mindaddig, amíg a törvényekben megengedett eszközökkel harcolnak odalent, én a szelíd kéz politikáját fogom követni. De ha bármely téren meg nem engedett eszközökkel való hadakozás történne, amelyben veszedelmet kellene látnom a közállapotokra, s amikor arra a meggyőződésre kellene jutnom, hogy

csak erélyes eszközökkel lehet a bajon segíteni, igenis kérelhetetlen leszek s a leg-nagyobb szigorral s erélyességgel járok el. Hiszem azonban, sőt meg vagyok győződve arról, hogy ezekre az energikus eszközökre rá sem kerül a sor. Ha netalán a személy- vagy vagyónbiztonság forogna veszedelemben, ott a csendőrség vagy katonaság, amely rendet csinálna, de ismétlem, hogy ilyen rendőri segítségre nem lesz szükség s van okom hinni, hogy az izgalmak mihamarabb lecsillapodnak.

— Való, hogy a horvát sajtó hangja az utóbbi napokban igen szenvedelmes, de teljes határozottsággal jelentem ki, hogy a sajtó ellen semminemű intézkedést nem teszünk, erőszakos rendszabályokat nem alkalmazok. Annyival kevésbé teszem ezt, mert meg vagyok győződve arról, hogy a szenvedelmek hamarosan lecsillapulnak, különösen akkor, ha a sajtó s közönség s az egész horvát nép belátja, hogy törvénytelen séget elkövetni nem akarok, másrészt pedig mindent elkövetek arra, hogy Horvátország jogos igényei s aspirációi megvalósuljanak.

— Arra, hogy igen rövid idő múlva békés viszonyok lesznek Horvátországban, igen alapos s komoly reménységem van. S itt mindjárt kijelentem a leghatározottabban, hogy magyarosítás szándékáról szó sem lehet. Minden ilyen törekvés a legtávolabb áll tőlem, éppen úgy, mint a magyar kormánytól.

Meg vagyok győződve arról, hogy sikerülni fog hamarosan kormányképes többséget alakítani. Bizonyos vagyok ebben annyival is inkább, mert a függő kérdések amugy is a regnikoláris bizottság elé kerülnek s mihelyt e kérdések megoldásnyernek, erős a reményem arra, hogy sikerül olyan pártot alakítani, amely sikeresen munkálkodhatik s amely szimpatikus lesz a horvát nemzet előtt. Egyebekben erről behatóan most nem nyilatkozhatom a dolgok természeténél fogva. Csak azt jegyzem meg, hogy semmiféle erőhatóság készületlenül, józan előrelátás nélkül találni nem fog.

— Ami pedig az osztályfőnököket illeti, kijelentem, hogy ez állásokat eddig szándékosan nem töltöttem be, mert be akarom várni a további fejleményeket.

A képviselőházban ma sokat foglalkoztak a bán nyilatkozatával. Lorkovics a horvát jogpárt elnöke azt mondta a nyilatkozatról, hogy a bán ezzel a programmal kapitulált a horvát közvélemény előtt. Kétségtelen, hogy ez a program mi közeledést jelent.

Popovics Dusán azt mondta, hogy bán a nyilatkozatból kitünőleg rózsás s ben látja a helyzetet.

— Mi nem mondhatunk egyebet folytatta a horvát képviselő — mint hogy Rakodczay Sándor pártalakítás sérlete semmi szín alatt eredményre fog vezetni.

Munkások a horvátok ellen

Egy fővárosi estilap közlése szerint tegnap Gulner Gyula, Pestmegye főjénél a rákospalotai munkások egydöttsége tiszteletgett és arra kérte, engedjen a Ház elé, hogy megakadályozza a horvát képviselőknek a Házba való lépését. A küldöttség szónoka elmondta, hogy a munkásság hazafias szíve felel arra a tudatra, hogy a horvátok a

gyar országgyűlésen tovább is gyalázzák a magyar nemzetet.

Gulner Gyula felvilágosította a küldöttséget arról, hogy ezt a kivánságukat nem teljesítheti, de különben sincs szükség rája, mert a horvátok obstrukciójának már vége van.

Rakodczayt kigolyózták.

Supilo Ferenc ma a képviselőház folyosóján elmondotta, hogy Rakodczay Sándor dr. bánt kigolyózták a horvát nemzeti klubból, s hogy a kigolyózást Tomasich Miklós indítványozta, aki tudvalevőleg a Khuen-Héderváry kormány horvát minisztere volt.

Popovics Dusan pedig elmondta, hogy mi sem bizonyítja jobban a bán elleni hangulatot, mint az a társadalmi bojkott, amelyet ellene Zágrábban indítottak s amelynek egyik érdekes tünete éppen a kigolyózás. Ha Tomasich Miklós hívei így viselkednek, akiket pedig Horvátországban nemzetközieseknek mondanak, képzelhető, hogy viselkednek majd a bánnal szemben a horvát hazafiak?

A Ház folyosóján ma határozott formában beszéltek, hogy mikor Tomasich meghallotta, hogy Rakodczay elvállalta a bán méltóságát, a római katolikus vallásról áttért a görög keletre. Ebből azt következtetik, hogy Tomasich Miklós akciót akar kezdeni a szerbek között.

Tüntetések Zágrábban.

Ma délután mintegy kétszáz szerb és horvát diák gyűlést tartott, amelyen durva szidalmakkal illették az új bán. Az ülés végén táviratot intéztek a bánhoz, amelyben kijelentik, hogy üdvözlük azt az urat, aki a bán méltóságát profanizálni meri, üdvözlük őt a következő hangos szavakkal: „Le a méltatlan bánnal!”

Este ismétlődtek a tüntetések, de már minden komolyabb jelleg nélkül. Több egyetemi hallgató a hozzájuk csatlakozottak tömegével a bán lakása elé vonult s ott szitkozódva, fütyülve óriási zajt csapott. A tüntetők innen Jellasic szobra elé vonultak, ahol elénekelték a nemzeti himnuszt. Ezután visszatértek az egyetem előtti térre, ahol a tömeg széteszolt.

A tegnapi tüntetések alkalmából okozott kár, amint Zágrábból jelentik, 1600 korona. A máv. üzletvezetőség és a magyar iskola épületén 300 ablakot vertek be a tüntetők.

A Ház szünete.

A képviselőház holnapi vagy szombati ülésén elintézik az egész hátralevő anyagot, mire szombaton berekesztik a új mostani ülészakot. Hétfőn megnyílik az ülészak, a Ház megalakul és mindjárt októberig el is napolja magát. Ezen némi változást csak az okozhatja, ha Wekerle Sándor még a nyári szünetig előtt, le akarja tárgyalni a Margitsziget megvételéről szóló törvényt. A Ház vakációjára a kormány intenciói szerint három hónapig tartana, amely idő alatt befejeznék a kiegyezési tárgyalásokat és a kabinet elkészülne több, ősszel benyújtandó javaslatl.

A képviselőház sajtópöre.

A képviselőház igazságügyi bizottsága ma délelőtt Sággy Gyula elnökle alatt ülést tartott, amelyen a kassai főügyész átiratát tárgyalták. Ebben a főügyész fölhatalmazást kér, hogy az országgyű-

lés megsértése miatt sajtópört indíthasson egy kassai munkáslap ellen. A bizottság javasolja a Háznak, hogy adja meg a fölhatalmazást.

Ezután Bizony Ákos jelentést tett a Fejérváry-kormány megrovása dolgában kiküldött ötös bizottság működéséről. A jelentést tudomásul vették és beterjesztik a Háznak.

A kiegyezési tárgyalások.

A kiegyezési tárgyalások legközelebb újra kezdetüket veszik. Wekerle Sándor miniszterelnök, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter és Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter vasárnap reggel Bécsbe utaznak. Mindegyik minisztert elkíséri politikai államtitkárja is s így Szterényi József, Popovics Sándor és Mezőssy Béla államtitkárok szintén részt fognak venni a kiegyezési tárgyalásokon. A tárgyalást az osztrák kormány nyal hétfőn kezdik meg. Az utolsó kiegyezési tárgyalások — amint az köztudomásu — annak idején Budapesten voltak.

Tisza István megrovása.

A képviselőház zárszámadási bizottsága ma a Ház elé terjesztette az 1904. évi zárszámadásokról szóló jelentését. A bizottság a Tisza István által fölhasznált államvasuti 200,000 korona miatt olyan indítványt terjeszt a Ház elé, hogy a képviselőház hozzon helytelenítő és rosszaló határozatot és mondja ki, hogy Tisza vád alá helyezésétől csak azért tekint el, mert ez a paktum miatt nem érvényesíthető.

Kecskeméthy Győző itthon.

- Aradi párbeszéd. —
- Nem érdekes ez? Kecskeméthy hazajöhet!
- Igen. Ha ugyan haza Kriványkozik.
- Ugyan ne Szellemeskedj!

80,000 koronás kövezés Aradon.

Beérkeztek a pályázatok.

Már megint aszfaltoznak.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 4.

A közel jövőben az Aradvárosába vezető nagyobb országutakon nagyarányu javításokat fognak végrehajtani. A városi gazdasági szék ugyanis elhatározta, hogy — még a nyár folyamán jókarba helyeztetni az országutakat, amelyeket az őszi esőzések alatt alig lehet használni. A város a különböző utak tatarozására már régebben kiírta a pályázatot, amely ma járt le. Az árlejtést legközelebb tartja meg a gazdasági szék s ekkor fogja eldönteni, hogy az ajánlattevők közül ki kapja meg a munkálatokat.

A gazdasági szék sürgősnek találta a kurticsi és tornyai utnak tört kavicscsal való el látását. A pályázat két évre biztosítja a munkálatokat. Az első ut tatarozására a kikiáltási ár évenként 2336 kor., a másodikra 1512 kor. Két pályázat érkezett be ma délig: Barcza Abel és Andrássy György és társai kavicsszállító cégé.

A libásdülöbéli és sofronyai utakat rostált kavicscsal szándékoznak használhatóvá tenni. A kikiáltási ár a két utra 1800 korona. Az egyedüli ajánlattevő Barcza Abel, aki a kikiáltási áron felül 15 százalék áremelést ígért.

A vizesi utnak zuzott kavicscsal való feltöltésére két évre hirdetett pályázatot a gazdasági szék évi 4000 korona kikiáltási ár mellett. A vasúti felüljáró javításához szükséges anyag beszerzésére és beagyazására szintén két évre szól a pályázat évi 1800 korona kikiáltási árral. Három vállalkozó adta be pályázatát: Kemény Manó, Taussig Dávid és Mairovitz Mór.

Nagyobb szabásu átalakítás alá veszik a kiszombor aradi átkelési utat. Ezt az utat nem kavicscsal, még csak terméskövekkel sem javítják ki. Sokkal finyásabb ut ez, semhogy egyszerű anyaggal lehetne kitatarozni, vélekedtek a mérnöki hivatalban. Ennek az átkelési utnak aszfalt kell. S meg is kapja az aszfaltot, ha egyszer a mérnöki hivatal azt ajánlja. Ki is írták a pályázatot 61.525 korona kikáltási árral. Természetesen egy ajánlat érkezett be: a Magyar aszfalt részvénytársaságé.

Hogy a Szabadság teret mikor fogják aszfaltburkolattal ellátni, annak csak a mérnöki hivatal a megmondhatója.

HIREK.

— A Weitzer-örökség költségei. Aradváros egyik tengeri kigyója, a Weitzer-féle milliós örökség tudvalevőleg az özvegygel kötött egyezség révén szabadult meg egy hosszúnak ígérkező pörtől. A várost az özvegygel szemben Hochenburger Viktor dr. lovag gráci ügyvéd képviselte, aki március hónapban nyújtotta be költség-számláját a városhoz. A város megbízottja a képviseltetésért 12,373 korona 76 fillért kért. A jogügyi bizottság véleménye alapján a törvényhatósági bizottság április havi közgyűlésén kimondotta, hogy mi helyt a városnak meglesz a beszavatólasi joga, Hochenburger megkapja a kért összeget. A közgyűlés határozatát a tanács felküldötte a közalapítványi ügyigazgatóságához, amely azzal terjesztette a belügyminiszter elé, hogy a 12,373 korona 76 fillért a birói kiutalás alapján a hagyatéki vagyont kezelő végrendeleti végrehajtótól átveendő hagyatéki vagyomból fizessék ki. A belügyminiszter ma írt le Aradvárosához s jóváhagyva a közgyűlés határozatát, közölte a közalapítványi ügyigazgatóság előterjesztését.

— Fábry Sándor dr. bucsuja. Mindinkább közeledik az az idő, amikor Fábry Sándor dr. elhagyja Békésmegye főispáni székét s végleg Aradon telepedik meg. Igazolja ezt az a körülmény is, hogy a főispán a békésmegyei különböző egyletekben és körökben viselt elnöki állásairól sorba lemond. A napokban a Békésmegyei kaszinó, a Fehér kereszt-egyesület, a Tulipán-szövetség, a Közművelődési egyesület, a Gyulai korcsolya-egyesület s a Közegészségügyi-egyesület választmányaival írásban tudatta, hogy elnöki tisztségeiről távozásá miatt lemondani kénytelen. A Békésmegyei Közlöny értesülése szerint Fábry Sándor végleges távozásá augusztus végén, vagy szeptember hó elején történik meg. Fábry Sándor ugyanis többször megsürgette már lemondásának elfogadását s a belügyminisztertől ígéretet is nyert, hogy június 27-ére megkapja a felmentést, de az ujabban fölszínre került politikai alakulás miatt alig remélhető, hogy Fábry Sándort egyhamar felmentsék Békésvármegyében viselt főispáni méltóságától. A napokban Békés község képviselőtestületének közgyűlésén határozati javaslatot fogadtak el, amelyben kimondták, hogy fájdalmas érzéssel veszik tudomásul Fábry Sándor távozását.

— **Botrány a Reiehsrathban.** Bécsből táviratozzák: Az osztrák képviselőház mai ülésén ismét botrányos jelenetek játszódtak le. Még mindig a galíciai választások ügye volt napirenden. Miután az e tárgyban tett indítványok sűrűségét a többség nem mondotta ki, a szocialisták közt és a lengyeleket támogató keresztényszocialisták közt heves összetűzés támadt. Dobia lengyel képviselő a nagy zajban az elnökhöz fordult és kérte, hogy védje meg a szocialisták és ruthének terrorizmusa ellen. Erre óriási botrány tört ki. A szocialisták és a ruthének felugrottak s sértő szavakat kiabáltak Dobia felé. A ruthének ezután elénekelték a ruthének nemzeti himnuszát és forradalmi dalát. Az utóbbinál a lengyel miniszterek figyelmeztették a kabinet tagjait, hogy a dal nemcsak erősen forradalmi, de egyenesen *anarchista jellegű*, mire az összes miniszterek szinte *futva menekültek* az ülésteremből. Az ülést nagy izgatottság közben rekesztette be az elnök.

— **Az aradi pénzügyőrség új vezetője.** Az aradi m. kir. pénzügyőrség ezidei vezetőjét, *Böloni Domokos* Béla pénzügyőrségi felügyelőt saját kérelmére Nagybecskerekre helyezte át a pénzügyminiszter. Utódja *Kriza Ákos* pénzügyőrségi felügyelő lesz, aki jelenleg a mármaroszigeti pénzügyőrség élén áll.

— **Japán-amerikai háború.** Londonból jelentik, hogy a *Sun* mai száma hosszabb cikket közöl, amely a *II. Vilmos* német császárnak az esetleges japán-amerikai háborúban elfoglalandó álláspontjára vonatkozik. A *Sun* értesítése szerint *Vilmos* császár *felajánlotta támogatását az Egyesült államoknak arra az esetre, ha Japánnal szemben tényleg háborúra kerülne a dolog.* A császár ajánlatában azt írja, hogy míg Anglia nyugodtan nézi, miként veszélyeztetik Amerika érdekeit, addig Németország hajlandó az Egyesült Államok segélyére sietni.

— **Bűnügyi vizsgálat a bajai bank ügyében.** *Bajáról* táviratozzák: A szegedi főügyészség *Eckert Antal* fölfolyamodására utasította *Winkler István* szabadkai ügyészt, hogy a bajai bank ismeretes ügyében vegye át a vád képviselést és *indítsa meg a vizsgálatot.* A szabadkai vizsgálóbíró ennek következtében már kiszállt Baján és megkezdte a vizsgálatot. *Wagner Sándor* könyvvezetőt a család és a hivatalból üldözendő magánokirathamisítás bűne látszik terhelni. *Letartóztatások várhatók.*

— **A bolgár miniszterelnök gyilkosa.** Szófiából táviratozzák: A hadbíróság egész éjjel tartott tárgyalás után reggel 5 órakor hirdette ki *Petkov* gyilkosának és tettestársainak pörében a végleges ítéletet. A merénylő *Petrovot* előre megfontolt gyilkosságban és gyilkosság kísérletében, *Kranov* és *Ikonovot* vádlottakat pedig mindkét bűntett előre megfontolt támogatásában, a melyet tanácsok adásával követtek el, mondották ki bűnösnek. *Petrovot* a bíróság kötelhalálra, *Kranovot* életfogytiglani fegyházra és *Ikonovot* 15 évi súlyos börtönrre ítélte.

— **Birtokváltozás.** *Lónyai Margit* grófnő hunyadmegyei Hátszeg melletti 1200 holdas birtokát 260.000 koronáért megvette *Bácskai Albert* dr. budapesti ügyvéd. Ez a birtok az, melyen az a történelmi nevezetességű kastély áll, amelyben *Jókai „Szegény gazdagok“* című regényében *Fatia Negrát* szerepelteti, aki tudvalevőleg egy *Nopcsa* báró volt a néphit szerint. A *Lónyai* grófok a *Nopcsa* báróktól örökölték e birtokot.

— **A Lovászy-Farkasházy-párbaj.** Budapesti tudósítónk jelenti: *Farkasházy* Zsigmond képviselőt a képviselőházban nemrégiben tett indítványa miatt tudvalevőleg élesen támadta a pártja a pártban is, meg a sajtóban is. Az indítvány miatt *Farkasházy* már vívott egy párbajt *Nagy Emillel.* Ma *Lovászy* Mártonnal verekedett meg. A kardpárbajban *Lovászynak* ifj. *Madarász József* és *Keller István,* *Farkasházy* *Szász József* és *Lenkey Gusztáv* voltak a segédei. *Farkasházy* kisebb karcolást kapott, *Lovászy* pedig két erős lapos vágást. A párbajt ezután megszüntették és a felek kibékültek.

— **Négyszeres életmentő.** *Ujvidék-ről* jelentik: Tegnap délután négy nő, névszerint: *Gatter Antónia,* *Neuwirth Stefánia,* *Fiala Róza* és *Stefanovics Katica* fürödtek a Dunában és véletlenül sodróárba kerültek. A víz elragadta őket. Sikoltásaikra figyelmessé lett a parton sétáló közönség, köztük *Kresta Róbert* városi hivatalnok is. *Kresta* minden meggondolás nélkül ruhástól a vízbeugrott és sikerült neki élete kockáztatásával mind a négy nőt megmenteni. Amikor a negyedik nőt is kimentette, a közönség hangos éljenzésben tört ki és üdvözölte a bátor férfiut.

— **Az ügyvédjelölt panasza.** *Jünker* József né szül. *Burger Tekla* nem igen szenvedhette *Friedmann* Ignác ügyvédjelöltet s ha összelálkozott vele, nem igen titkolta érzelmeit. A napokban *Friedmann* reggel 5 óra felé került haza s szerencsétlenségére összeakadt a harcias amazonnal, aki olyan cimekkel ruházta fel, a milyenekkel nem szokás dicsekedni. Miután a merész kijelentések között több erősen diffamáló is van, az ügyvédjelölt ma a büntető járásbírószágon megtette *Jünkerné* ellen rágalmazás és becsületsértés címén a feljelentést.

— **Lopás a vasuti kocsiban.** Szolnokon történt a napokban, hogy három napi folytonos szolgálat után *Kovács* József aradi máv. ellenőr éjjel egy órakor egy első osztályu kocsiba szállt s miután kabátját levetette s a málhataróra tette, lefeküdt és hamarosan elaludt. Mikor *Szajol* állomáson felébredt, látta, hogy kívül egy uriasan öltözött ismeretlen férfi van a szakaszban. Nem igen hederített rá, hanem tovább aludt. Reggel, midőn *Aradra* ért, észrevette, hogy kiskabátja zsebéből ellopták a pénzes tárcáját, amelyben egyebek közt egy Magyarország összes vonalaira szóló vasuti szabadjegy s egyéb iratok voltak. Azonnal megtette a feljelentést az aradi rendőrségen, ahol előadta, hogy a tettesnek azt az urias külsejű férfit gondolja, akit *Szajol* állomáson a vasuti kocsiban látott. A rendőrség megindította a nyomozást, amely azonban eddig nem vezetett eredményre.

— **A gyermekrontó gróf.** Budapestről táviratozzák: *Nyári Rezső* gróf, a főrendiház terebiztosának ügyében a budapesti törvényszékhez átküldött akták alapján *Szladek* vizsgálóbíró megindította a vizsgálatot. Mára beidézte a sértett kis leányokat, akik szüleikkel együtt jelentek meg az alkotmány-utcai palotában. A kihallgatásra eljött *Nyári Rezső* felesége is, aki a vizsgálóbíró előszobájában azt mondta a leánykáknak és szüleiknek, hogy az ő férje nem komisz ember, s *vigyázzanak, hogy ha ellene mernek vallani.* A szülők megbotránkozással hallották a grófnő szavait s panasza mentek a vizsgálóbíróhoz s arra kérték, hogy akadályozza meg, hogy *Nyári Rezső* felesége terrorizálja gyermekeiket. A vizsgálóbíró erre az előszobába ment és *kiutasította onnan a grófnőt.* A beidézett három leánygyermek elmondja, hogy *Nyári Rezső* gróf lakásán többször jártak s ilyenkor a gróf pénzt és cukrot ígért nekik s ez ígéret után *levetkőztette őket.* A szülők azt vallják,

hogy gyern.ekeiket többször látták a gróffal, de miután azt hitték, hogy tanító, nem tulajdonítottak a dolognak különösebb jelentőséget. *Nyári Rezső* tagadta, hogy a kisleányok ellen merényletet követett volna el. Igaz ugyan, hogy beszélt velök, de ezt azért tette, mert bár nincsenek gyermekei, nagyon szereti őket. Az egész hajszát zsarolási kísérletnek minősíti.

— **Eljegyzés.** *Polgár Ferenc* eljegyezte *Szimcsák Juliskát.*

— **Egy kis fiu szerencsétlensége.** A *Kurtics* melletti *Szent Pál* pusztán ma szerencsétlenség történt. Egy *Balázs* György nevű hét éves fiúcska a gulya itató kuthoz ment, hogy szomszágát oltsa, de olyan szerencsétlenül hajolt a kut felé, hogy egyensúlyt veszítve, beleesett. Miután senki sem volt a közelben, segélykiáltását nem hallották, s így a fiu *belefullt a kutba.*

— **Botrány az aradi piacon.** Az *aradi* piac királynői: a kofák még mindig zavartalanul inzultálhatják a vásárló közönséget. Ime egy újabb eset. Ma délelőtt egy előkelő aradi urinő valamit vásárolt egy kofától. Az urinő egy tizkoronás bankjeggyel fizetett, amelyből hat koronát kellett volna a kofának visszaadni. Minthogy azonban az elárusítónőnek nem volt aprópénze, egy üzletbe ment váltani s visszatérve nem akarta visszaadni az urinőnek a visszajáró hat koronát. Az urinő váltig hangoztatta, hogy neki hat korona jár vissza.

— **Már visszaadtam a pénzt!** — jelentette ki a kofa.

— **Nálam csak ez a tizkoronás volt,** mondta az urinő. Most pedig nincs nálam pénz, tehát nem adta vissza a hat koronát.

A kofaasszony erre több társnőjével megakarta *motozni* az urinőt, de az őrtálló rendőr közbelépett és véget vetett a kinos jelenetnek. A rendőr jelentést tett az esetről a kihágási bíróságnak. Most nagy gondot ad a kihágási bíróságnak, hogy milyen alapon büntesse meg a kofaasszonyt. A piacról szóló szabályrendelet ugyanis, amely mindenre kiterjed, még nem érkezett le a miniszteriumból. Ideje volna, ha a tanács megsürgetné a miniszteriumban a szabályrendelet jóváhagyását.

— **Az Alföldi első gazdasági vasut új dijszabása.** Folyó év augusztus hó 1. napjával az alföldi első gazdasági vasut vonalain új személypodgyász- és áru dijszabás lép életbe. Ezen dijszabás két külön füzetből fog állani az I. és II. résznek megfelelőleg. Az I. rész magában foglalja az egész üzletszabályzati részt és annak mellékleteit; a II. rész tartalmazza a személypodgyász- és áruk szállítására vonatkozó összes dijszabási határozmányokat, valamint a díjtételeket, mellékleteket és kilométer mutatót. E dijszabás példányai az alföldi első gazdasági vasut igazgatóságánál *Aradon,* valamint *Békéscsaba* közraktár állomás utján megszerezhetők.

— **Öngyilkos aradi aggastyán.** *Bogya* Demeter 75 éves napszámos ma délben *Illés* utca 50-ik szám alatt levő lakásán öngyilkossági szándékból egy konyhakéssel *felmeteszte a nyakát* és életveszélyes sebet ejtett magán. Az öngyilkosságot a felesége vette észre, aki délben jött haza a piacról. Azonnal jelentést tett az esetről a rendőrségnek, ahonnan *Kovács* Antal ügyeletes rendőrhadnagy és *Tisch* Mór dr. tb. városi főorvos mentek ki a helyszínére. Az eszméletlen aggastyánt az időközben megérkezett mentők a közkórházba szállították. *Bogya* már tíz év óta betegeskedik s ez annyira elkeserítette, hogy véget akart vetni életének. Az orvosok véleménye szerint *Bogya* sérülése annyira veszélyes, hogy életben maradásához kevés a remény.

— **A Tulipán sorsjáték nyereménytárgyai.** A *Reinhardt Fülöp* cég kirakatában a mai naptól láthatók. A sorshuzás f. hó 7-én lesz s a rendezőbizottság az idő közelségére való tekintettel felkéri mindazokat, kik a küldött sorsjegyeket be nem váltották, hogy azokat legkésőbb ma délután 5 és 6 óra között *Zubor* *Andor* aljegyzőhöz, városház 104. sz. szoba vizsgálattani sziveskedjenek.

— Villámsújtott család. A minapi vihar, amely különösen Arad megye keleti részén tombolt elemi erővel, Banesdon is emberáldozatot kívánt. Mikora Pável és neje, valamint felnőtt leánya kint dolgoztak a határban, mikor hirtelen óriási förgötek keletkezett, amelyből számtalan villámcsapás ütött le az egész környékre. A Mikora-család látva a veszedelmet, egy fa alá menekült, amelybe néhány perccel később szintén belecsapott a villám. Az ütés oly erős volt, hogy a fa alatt levő három embert azonnal megölte.

— Aki jó és izletes ételeket akar, 40 százalékkal olcsóbban, mint bárhol, keresse fel a Salacz-utca 8. sz. alatt levő Kispipa minta sörcsarnokot és éttermet, ahol mindenkor elismert legjobb főztjeimet bocsájtom t. vendégeim rendelkezésére. Minden pénteken kitűnő halászlé. Állandóan frissen csapolt sörök és jói talok. Havi abonansok különös árkedvezményt kapnak. Minden egyes vendégemet meg akarom győződtetni arról, hogy a legjobb és legolcsóbb konyhával rendelkezem Aradon, miért is számos látogatást kér kész szolgálattal. *Szeltman Lajos* vendéglős. 1876

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 4.

Kínálat és vételkérő mérsékelt, 30 fillérrel magasabb árak. Amerika $\frac{1}{2}$ magasabb. A tőzsdén ma újabb emelkedés volt. Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Buza októberre	10.85—10.86	10.79—10.80
Zab októberre	7.65—7.66	7.70—7.71
Rozs októberre	8.58—8.59	8.52—8.53
Tengeri júliusra	5.75—5.76	5.84—5.85

Zárul 5 órakor:

Oestrák hitelrészvény	651.25
Városi villamosvasúti részvény	290.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 4. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogramm terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban 136—137 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban 140—141 fillérig; könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 141—142 fillérig. Szerbiai: Nehez páronként 260 kilogramm felül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogramm terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig. Sertéslétszám: Július 1. napján volt készlet 37.903 darab, július 2. napján felhajtott 812 darab, július 2. napján elszállított 293 darab, július 3. napjára maradt készletben 38.422 darab. A hízott sertésüzlet irányzata: Változatlan.

177

IDEGENEK ARADON.

— Július 4. —

Központi szálloda. Bachruch Miksa kereskedő Temesvár. — Stern S. ügynök Temesvár. — Szerelmy László jegyző és családja Temesvár. — Alföldi Dezső ékszerész Budapest. — Katona Dezső kereskedő Budapest. — Steiner Emil kereskedő Ko-

lozsvár — Moravetz Mór kereskedő és neje Temesvár. — Bauer Jenő kereskedő Temesvár. — Gál Józsefné magánzó és családja Budapest. — Balczér György hadnagy Körösbánya. — Weltner Izidor kereskedő Orosháza. — Sarkadi Lajos kereskedő Budapest. — Mandl Zsiga kereskedő Budapest. — Hutter József vállalkozó Budapest. — Thentler Kornél gazdasz Kutyalva. — Mark Endre birtokos Regal. — Dietrichstein Gyula kereskedő Budapest. — Melbert Andor műépítész Temesvár. — Sarkadi Lajos mérnök Szentos. — Kárász Aladár fakereskedő és családja Temesvár. — Hauber Bernát kereskedő Budapest.

Fehér Kereszt szálloda. Milovan Valér jegyző és neje Mondorlak. — Gyura Árpád huszárfőhadnagy Budapest. — Politzer János és fia Kiscsanád. — Kóhegyi Károly dr. főorvos Baja. — Frankl Ignác dr. orvos Resica. — Vesseli Jakab kereskedő Bukovecz. — Bodánszky Jenő birtokos Budapest. — Bauer Mór dr. ügyvéd Budapest. — Erdenshon Gyula kereskedő Budapest. — Schwarcz Simon kereskedő Szabadka. — Lovas Albert kereskedő Szabadka. — Farkas János kereskedő Szabadka. — Kemény Sándor kereskedő Zombor. — May Károly kereskedő Zombor. — Horváth Artur mérnök Békéscsaba. — Schmidt Miksa kereskedő Vajdahunyad. — Schön Félix kereskedő Déva. — Freund Gusztáv kereskedő Baja. — Adler Adolf kereskedő Baja. — Veisz Vilmos kereskedő Szeged. — Réti Jenő kereskedő Szeged. — Vágó Vilmos kereskedő Szeged. — Balázs Iván hivatalnok Békésgyula. — Sebesi Dániel hivatalnok Békésgyula. — Veress Lajos igazgató és családja Anina. — Vollfram József utazó Diószeg. — Pokorni S. utazó Brüsszel. — Heideman G. utazó és neje München. — Hegedüs Emil utazó Temesvár. — Back Miksa utazó Budapest. — Friedman Sándor utazó Budapest. — Karczag János utazó Budapest. — Marczel László utazó Budapest. — Kertész Károly utazó Budapest. — Kolozs J. utazó Budapest. — Deutsch Sándor utazó Budapest. — Foges N. utazó Bécs. — Huppert József utazó Bécs. — Steinfeld Károly utazó Bécs. — Brüll Dávid utazó Bécs. — Kremen Jenő utazó Bécs. — Hayer Berthold utazó Bécs.

Vass-szálloda. Lázár N. esperes Buttyin. — Jerosek K. né utazó Budapest. — Tarzin Pál kereskedő Reskulica. — Hofman Aladár kereskedő Budapest. — Singer Bernát kereskedő Budapest. — Hoff József kereskedő Budapest. — Schön Armin kereskedő Budapest. — Dengelegi J. gazda Székesut. — Schwarcz Ignác bérlő Solyos. — Hahn Dávid orvos Hódmezővásárhely. — Szóke Béa főpincér Arad. — Hajós Béla gazdasz Mezőhegyes. — Heller Rudolf bérlő Szentmárton. — Schäffer Lajos bérlő Kiskunhalas. — Nagy Bálint gazda Tarcsa. — Juhász Pál lókereskedő Szeged. — Nagy Imre lókereskedő Szeged. — Lovász L. ügyvéd Budapest. — Szerdahelyi Béla ügyvéd Budapest. — Jakabffy László Somkut.

Pannónia szálloda. Filip Izidor birtokos Margittfalva. — Darvas János kereskedő Brád. — Mateovics Béla magánzó Kispereg. — Dávid Jakab kereskedő Tauc. — Fischer Mihály kereskedő Temesvár. — Paguba Vazul ügyvéd Pécska. — Zsurka László tisztviselő Lippa. — Schnell János magánzó Berzovits. — Losler Henrik bányaigazgató Zám. — Leipnik Nándor kereskedő Konop.

Nyári színház.

Pénteken, 1907. évi július hó 5-én:

A vig szalmaözvegyek.

Operette-paródia 3 felvonásban. Irta: Horovitz Gusztáv és Kaszab Géza. Zenejét részben szerző: Stroke Henrik.

SZEMÉLYEK:

Zellig Márk	Horváth Sándor	Konov Zebu	Eöri Lajos
Dávidovics Leóvel Leo.		S. mes Márkus	Várnai Jenő
Kanári Hanna	Rontai B.	Nitroglicerín	Kulcsár L.
Záton Lidor	Faludi K.	Dinamitka	Ujj Kálmán
Bla ur	Szalmári A.	Mo ett Sara	Bentkőné P.
Oberst Hochem	Deili Lajos	Lolo	Zalai Margit
Bratfús Móni	Marházi M.	Dodo	Kun Irén

Közdete este 8 órakor.

348—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a ségai elemi iskola kibővítése munkálatainak biztosítása iránt folyó évi július hó 8-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 14052 kor, 09 fillér, mely összegből föld és kőműves munka 7095 kor, 04 fill., ács munka 2975 kor., cserepező munka 800 kor., bádogos munka 397 kor. 20 fill., asztalos, lakatos, üveges és mázó munka 2784 kor. 80 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árlejtésen csupán írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1907. évi július hó 1-én tartott üléséből

Kiadta:

Zubor Andor, s. k. aljegyző.

Értesítés!

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy Aradon, a Weitzer János- és Batthyány-utcák sarkán levő „Házam“ kávéházat egy

bor- és sörcsarnokkal

kibővítettem és újonnan berendeztem a Batthyány-utcaról e helységbe külön bejárattal, ahol az aradhegyaljai

borkostolót

j. hó 7-én, azaz vasárnap dé után megnyitom.

Szíves támogatást kér

kész szolgálattal

Havancsák József, tulajdonos.

1703

11432—1907 khsz.

Hirdetmény.

Rác Károly aradi lakos A. + 2. sor 1947 hr. sz. a. telkén egy sertés hizlító fellállításiára telepengedély irán folyamodván, a 1884 évi XVII. t. c. 27 §-a értelmében a telep helyszín tárgyalására határidőül folyó évi július 15 d. u. 5 órájára kitűzetik, melyre az érdekeltek ez uton is meghívotnak azon észrevétellel, hogy a telep helyszín és tervrajza, valamint az üzem módjának leírása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi július hó 15-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthező s a nettó észrevételek írásban ugyanitt, előszóval pedig a helyszíni tárgyalás alkalmával megtekinthetők, mert amennyiben ilyenek nem említetnének, s ha köztekintetek gátlólag fel nem merülendnek, a telep engedély az idézett törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni. Arad, 1907. évi június hó 28-án.

Grén, h. főkapitány.

Leichner és Fleischer
Arad, Szabadság-tér 17.
Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig
maradék
elárusítás!

Öltöny szöveteket
leszállított árban
árusítunk.
Nagy megtakarítás! Szolid kiszolgálás!

Legelőcsőbb, legjobb
- bevásárlási forrás
háztartási szükségletek

fedezésére.

A J Á N I J U K.

Arcz-cremek	Fogpasták
Illatszerek	Fogkefék
Hölgyporok	Szájvizek
Kölni vizek	Szappanok
Fogporok	Hajvizek
Fogcremek	Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

A Vörösmarty-utca 3. számú
házban, a II. emeleten,
egy szép uri lakás
előnyös feltételek mellett
kiadó.

Bővebbet a házban 6 ajtó alatt. sz.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. hölgy-
közönség szives figyelmét felhívni
arra, hogy 793

Weitzer János-utca 10. szám alatt

(Dr. Robitzek-ház)

egy a mai kor igényeinek megfelelő

salont

nyitottam, ahol a lelegegásabb
izlést kielégítő angol és francia
divat szerinti **toiletteket** a leg-
jutányosabb árak mellett készítek,
melyre tapasztalatainkat úgy én,
mint nőm, nagy fővárosokban sze-
reztük meg.

Egyben arról is értesítjük a t.
hölgyközönséget, hogy a legmo-
dernebb szabászat tanítását a leg-
rövidebb idő alatt betanítjuk.

Nagybecsű pártfogást kér

Weisz Samu,

angol és francia női szabó.

Fizető és tanuló leányok felvételnek

Természetes ezüst
üstben mindenkor
frissen befőzött
kiváló finom

málna
szörpöt
szállít

Gessler
Siegfried

ALTATER likörgyár
csász. és kir. udvari
szállító és ő csász.
és kir. Fensége Jó-
zsef főherceg kama-
rai szállítója

Budapest-Kőbánya.

3 új szó...

Altwater

Gessler

Budapest

3920

Csodásan és rögtön hat
lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egy-
szer megnedvesítjük a lábakat, ak-
kor kétszeri alkalmazás után telje-
sen és biztosan megszűnik a cipők,
illetőleg a lábak undorító büze.

Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár: 288

G. Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Arad, Deak Ferenc-utca.

**Lábizzadás,
hónaljizzadás**

ellen meglepő jó hatású szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

313

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle

ANAGALLIN

használata által. — Ára egy üvegnek 70 fillér.

„NEVER“

amerikai gummi külön'egesség, a képzelhető legjobb óv-
szer. 6 db egy eredeti fém dobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a **Phenolsav.**

Ára egy üvegnek 70 fill.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Telefonszám 10.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD,

SZINHÁZ-ÉPÜLET SAROK.

Legszebb batisztok,

Remek zephyrek,

Csipkék,

Gallérok,

Ruhadíszek,

Ovek,

Grenadin és puplin szövetek

jutányos árak mellett.

133

Telefonszám 10.

APRÓ HIRDETESEK.

A kinek

Ismeretség híján

názastársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

eladni kíván

butort,
songorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat.

AKI

mind Ezeket vétel vagy bérbevételei csél-
jából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értezt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetései

rovatát használja.

Szalonna,

perzselt, légen szárított, kapható
Rauchbauer Nándornál, Ujszent-
Annán. 1691

Eladó

egy 6 lóerejű Claiton-féle cséplő
Robei kazánal. Megtekinthető So-
borsini gőzfűrésztelepnél. Bőveb-
bet Nádler Lajos, Arad. 1693

A belvárosban

keresek megvételre egy magános
házat kerttel. Ügynökök kizárva.
Ár és címet „Magán ház“ jelige
alatt a kiadóhivatal továbbítja.

Két szobából álló

földszinti utcai garçon lakás ügy-
védi irodának igen alkalmas, au-
gusztus 1-ére kiadó: Deák Ferenc-
utca 5. szám. 1699

Egy négy polgárit

vagy középiskolát végzett fiu ta-
nulónak felvétetik Ingusz I. és
Fla könyvkereskedésében Ara-
don. 361

Egy két szobás

kényelmes utcai lakás,
hozzátartozó mellék-
helyiségekkel együtt
Dezső-utca 1a. szám
alatt augusztus 1-ére
kiadó. Bővebbet ugyan-
ott, vagy Borona-utca
46. az üzletben.

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15.
szám alatt.

Kiadóhivatalunkban nagyobb
mennyiségű

filc (nemez)

ipari célokra jutányos áron eladó.

Jég

kapható havi bérletben naponta
házhoz szállítva Petőfi-u. 7/a. Te-
lefon 199. szám. 1253

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban

Egy jó erkölcsű

fiu

tanulónak

felvétetik

Kell Manó,

női divat és rövidáru üzletében

Arad. 1702

A kerületi iparfelügyelőség ál-
tal jóváhagyott

gyári munkásnévsor

nyomatvány, úgy ivenkben, mint
könyvekbe kötve, kapható az
Aradi nyomda részvénytársasá-
gánál.

348—1907. gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a ségai elemi iskola kibő-
vítése munkálatainak biztosítása
iránt folyó évi július hó 15-én d.
e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 15552 kor. 08 fill.
Bánatpénzül letendő a kikiáltási
ár 5%-a készpénzben vagy elfo-
gadható értékpapirokban.

Az árlejtésen csak írásbeli aján-
latokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
nyújtandók be s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz letételére vonatkozó
pénztári jegy mellékelve van s ha
az ajánlatot tevő kijelenti, hogy
az árlejtési feltételeket ismeri és
elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazda-
sági székének 1907. évi július
hó 1-én tartott üléséből.

Kiadta:

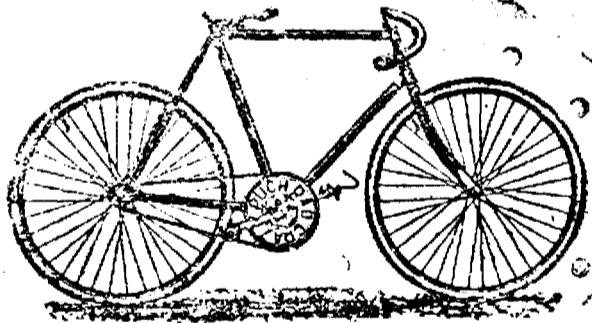
Zubor Andor, s. k.

aljegyző.

Kalmár József

kerékpárraktára 486

Arad, Salacz-utca 2. szám.

Új és használt
kerékpárok ol-
csó árért ked-
vező havi vagy
heti részletek-
re kapható.

Nagy javító műhely.

Legolcsóbb üzemerő
malomok, mezőgazdasági gépek,
stb. részére.

Kiszolgálás és javítás
ki van zárva.

Kölségnélküli vizellátása
községek-gyártelepek-gazdaságok-
ok-villák-vasúti állomásokrak
mezei lakások stb.

Megőntözése
kertek-és parkoknak.

Lecsapolása
tavak-és léglagyaraknak, stb.

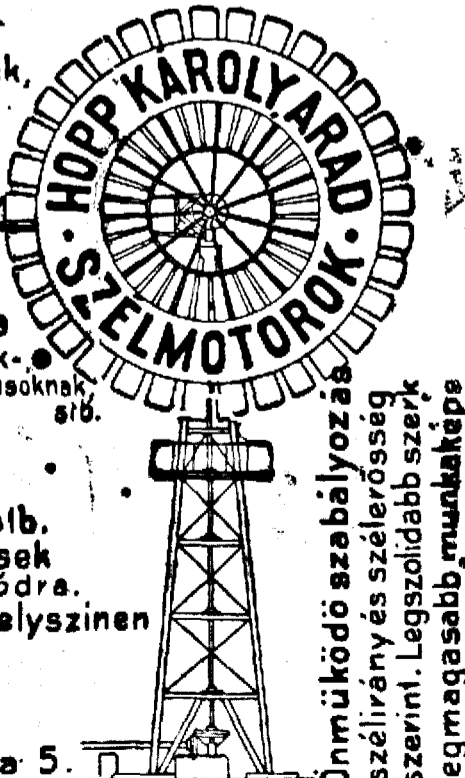
Tervezés költségvetések
minden alkalmazási módra.

Tervezetek kívánatra a helyszínen
felvállalnak.

HOPP KÁROLY

műszaki-irodája,
ARAD, Széchenyi-utca 5.

967

Önműködő szabályozás
szélirány és szél erősség
szerint. Legszolidabb szerk-
legmagasabb munkaképe

KRISTÁLY

forrás

szénsavval telített ásványvizének kitűnő

hatása előnyösen el van ismerve.

Nagy kedveltségnek örvend úgy ha-
zánkban, mint a külföldön, ahol mindin-
kébb nagyobb tért hódít.

Ezrével állanak rendelkezésre orvosi
tekintélyek szakvéleményei, melyekben a
Kristály-forrás ásványvizet mint a leg-
egészségesebb és legjobb asztali-
víze ismerik el.

A Kristály-forrás szénsavval telített
ásványvíze elsőrendű étvagyjavító, meg-
akadályozza a gyomorrontást, év-
szor fertőző betegségek ellen.

Főraktár: Aradváros, Arad és
Csanádvármegyék és Temes megye
északi részére: ELES ARMIN fűszer-és
csemegekereskedőnél, Aradon. 1522

Szent Lukácsfürdő Kiválalat Budapest.

Fogorvosi

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget érte-
síteni, hogy Aradon, József főherceg-
ut 1. sz. házbán

fogorvosi és fogtechnikai

műtermet nyitottam, a hol minden
a szakmába illő műtéseket pontosan és
és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1572

fogorvos.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

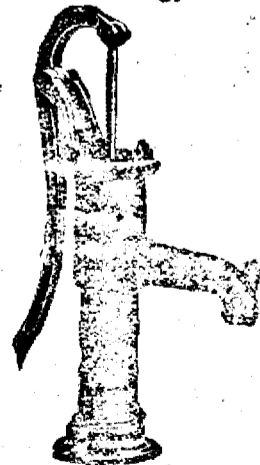
és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyári
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
héjak és egyéb tisztatlanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a sziv-
vattyu nem romlik és a bort nem
renthetja, a gépezet jó működés-
veért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közsé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasi-
nálátánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működés-
sért 3 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes osa-
varok és a legjobb minőségű belüli

gummirozott
kendercsövek
a legolcsóbb
árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és

jobbak, mint

bármely belüli

vagy külföldi

gyárban.

Hönig Otto

n. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő. 290

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.